

การเลี้ยงสุกรขุนให้ได้กำไร

ฝ่ายปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์กรรมพืชและสัตว์

สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

2557

คำนำ

อาชีพการเลี้ยงสุกรขุนของเกษตรกรในปัจจุบันมีจำนวนลดลงสาเหตุมาจากการขาดทุน เนื่องจากต้นทุนในการเลี้ยงสูง ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่าง เช่น ราคาอาหารสำเร็จรูปแพง ปัญหาโรคระบาดในสุกร ซ้ำสุกรมาเลี้ยงในราคาแพง และโตช้าอุปกรณ์ในการก่อสร้างมีราคาแพง ฯลฯ ทำให้อาชีพการเลี้ยงสุกรขุนเริ่มหายไปจากเกษตรกร ในเมื่อมีเกษตรกรเลี้ยงน้อย แต่การบริโภคมีมากขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเรื่อย การเลี้ยงส่วนใหญ่ตกไปอยู่ในรูปของฟาร์มหรือบริษัทขนาดใหญ่ เป็นสาเหตุให้ราคาของสุกรแพงขึ้น และราคาเนื้อในท้องตลาดก็แพงขึ้นตามลำดับ ทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อเนื้อสุกรในราคาแพง เพราะฟาร์มหรือบริษัทขนาดใหญ่เป็นผู้กำหนดราคาทั้งหมดภายในประเทศ ที่ผ่านมามีอดีตการเลี้ยงสุกรขุนของเกษตรกรยังขาดการวางแผนการเลี้ยง การจัดการ การให้อาหารและการขายที่ดี ใครคิดจะเลี้ยงก็เลี้ยง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะออกมาว่าได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร ทุกคนคิดแต่ว่าเลี้ยงแล้วต้องขายให้ได้กำไร “จากประสบการณ์ที่ทำงานและดูแลด้านการผลิตสุกรมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานก็พอจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาของผู้เลี้ยงสุกรให้มีการปรับปรุงอาชีพที่ดีขึ้นและสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน” ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้คงเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านบ้าง ไม่มากก็น้อยและขอแนะนำคำแนะมาจากผู้อ่าน เพื่อปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

ไพศาล โพธินาม

สารบัญ

	หน้า
สุกรสำหรับเลี้ยงขุน	1
การวางแผนเลี้ยงสุกรขุน	2
เทคนิคที่ 1 ลักษณะของสุกรขุน	2
เทคนิคที่ 2 การสร้างโรงเรือนสุกรขุน (ง่าย สะดวก สบาย ปลอดภัย ไม่แพง)	3
เทคนิคที่ 3 การเลี้ยงสุกรขุนให้ขายได้ราคาสูง (ให้ตรงช่วงเวลา)	4
เทคนิคที่ 4 การให้อาหารสุกรขุน	5
เทคนิคที่ 5 การจัดการหรือการดูแลสุกรขุน	6
เทคนิคที่ 6 ทุนที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรขุน	8

สุกรสำหรับเลี้ยงขุน

สุกรที่จะนำมาเลี้ยงขุน ต้องเลี้ยงง่ายโตไว กินอาหารน้อย แข็งแรง ปลอดภัย หุ่นสวย เนื้อแดงมากไขมันน้อย

สุกรที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้เลี้ยงขุน ได้แก่ สุกรสองสายเลือด และสุกรสามสายเลือด

สุกรสองสายเลือด ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างพันธุ์แท้กับพันธุ์แท้ คือ

สายแม่		สายพ่อ
ลาร์จไวท์	กับ	แลนดฺเรซ
แลนดฺเรซ	กับ	ดัวร์คเจอร์ซี่
ลาร์จไวท์	กับ	เปี้ยตรง
แลนดฺเรซ	กับ	เปี้ยตรง
ดัวร์ค	กับ	เปี้ยตรง

สุกรสามสายเลือด ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างแม่พันธุ์สองสายเลือดกับพ่อพันธุ์แท้ หรือ (แม่พันธุ์แท้ผสมกับพ่อพันธุ์สองสายเลือด)

สายแม่	สายพ่อ
แม่พันธุ์สองสายเลือด (LW x LR)	ดัวร์คเจอร์ซี่
แม่พันธุ์สองสายเลือด (LR x LW)	เปี้ยตรง
แม่พันธุ์สองสายเลือด (LR x PT)	ลาร์จไวท์
แม่พันธุ์สองสายเลือด (LW x PT)	แลนดฺเรซ

การวางแผนเลี้ยงสุกรขุน

ก่อนที่จะเลี้ยงสุกรขุนเราต้องมีการสำรวจ ตัวเองก่อนเพื่อที่จะทำการเตรียมความพร้อม เช่น ตัวเองมีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงสุกรขุนดีเพียงใด ถ้าไม่มีความรู้จะหาความรู้จากที่ไหน หลังจากศึกษาหาความรู้ในการเลี้ยงสุกรขุนจนเข้าใจแล้ว ก็ควรมีการวางแผนการเลี้ยงสุกรขุนดังนี้

1. จะเลี้ยงสุกรกี่ตัว และหาซื้อสุกรได้จากที่ไหนแหล่งใด
2. จะสร้างโรงเรือนลักษณะใด ตรงไหน มีความกว้าง ความยาวเท่าใด
3. จะเลี้ยงสุกรช่วงไหนถึงจะขายได้กำไร
4. จะใช้อาหารอะไรมาให้สุกรกินจึงจะเจริญเติบโตดี
5. จะดูแลรักษาสุกรอย่างไรไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย
6. จะต้องรู้ถึงทุนหรืองบประมาณที่มีอยู่

เทคนิคที่ 1

ลักษณะของสุกรขุน

การวางแผนว่าจะเลี้ยงสุกรกี่ตัวให้พอดีกับโรงเรือน (คอก) ที่มีอยู่หรือที่จะสร้างใหม่ และควรจะหาซื้อสุกรจากแหล่งใดถึงจะได้สุกรพันธุ์ดีที่มีคุณภาพ เลี้ยงง่ายโตไว ปลอดภัย และราคาไม่แพงเกินไป สุกรที่นำมาเลี้ยงเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้วต้องมีหุ่นสวย เนื้อแดงมาก ไขมันน้อย จึงจะเป็นที่ต้องการของตลาด และสามารถขายได้ราคาสูง สุกรที่นำมาเลี้ยงขุนควรจะเป็นสุกรลูกผสมสองสายเลือด และสุกรลูกผสมสามสายเลือด

คุณสมบัติของสุกรที่จะนำมาเลี้ยงขุน ควรมีลักษณะดังนี้คือ

1. การเจริญเติบโตเร็ว
2. กินอาหารน้อย
3. แข็งแรงปลอดภัย
4. หุ่นสวย
5. เนื้อแดงมากไขมันน้อย

เทคนิคที่ 2

การสร้างโรงเรือนสุกรขุน (ง่าย สะดวก สบาย ปลอดภัย ไม่แพง)

การสร้างโรงเรือน (คอก) สำหรับเลี้ยงสุกรขุนควรคำนึงถึงต้นทุนในการสร้างและความคุ้มค่าที่จะได้รับให้เหมาะสม และมีความทนทานพอสมควร สามารถที่จะป้องกันแดดและฝนได้เป็นอย่างดี มีอากาศถ่ายเทดี

หลักการสร้างโรงเรือน (คอก) ที่ดี

1. ควรศึกษาการสร้างโรงเรือนจากผู้ที่มีประสบการณ์ เพื่อศึกษาข้อดีข้อเสียแล้วนำมาปรับปรุงในการสร้างโรงเรือนของตัวเอง
2. ควรใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนในการสร้างโรงเรือน
3. ควรสร้างให้สะดวกและง่ายต่อการจัดการ เช่น การให้อาหาร การรักษาความสะอาด และง่ายต่อการเคลื่อนย้าย
4. ควรสร้างให้พอดีกับสุกรที่จะนำมาเลี้ยง (อัตราส่วน 1.5 ตารางเมตรต่อสุกร 1 ตัว)
5. ควรสร้างโรงเรือนให้ใกล้กับแหล่งน้ำสะอาดเพื่อให้สุกรกินได้อย่างพอเพียง

ข้อควรจำในการสร้างโรงเรือน

1. ไม่สร้างโรงเรือน (คอก) ที่มีราคาแพงเกินไป
2. ไม่สร้างโรงเรือน (คอก) ที่มีขนาดใหญ่เกินไป
3. ไม่สร้างโรงเรือน (คอก) ใกล้กับแหล่งที่อยู่อาศัยหรือชุมชน

เทคนิคที่ 3

การเลี้ยงสุกรขุนให้ขายได้ราคาสูง (ให้ตรงช่วงเวลา)

การเลี้ยงสุกรขุนช่วงไหนถึงจะขายได้กำไรไม่ใช่เห็นเขาเลี้ยงก็เลี้ยงตามคนอื่นโดยไม่มี การวางแผนไว้ล่วงหน้า จะทำให้ขาดทุนตั้งแต่เลี้ยงยังไม่ได้ขาย เพราะการเลี้ยงสุกรต้องดู ช่วงเวลาที่เหมาะสมทั้งช่วงเวลาที่เลี้ยงและช่วงเวลาขาย

ข้อควรจำในการเลี้ยงสุกรขุน

1. ไม่ควรเลี้ยงสุกรในช่วงที่ราคาสุกรแพง เพราะจะทำให้ต้นทุนสูงขายได้กำไรน้อย หรือ อาจไม่ได้กำไรเลยก็ได้
2. ไม่ควรเลี้ยงสุกรให้ออกขายในช่วงของเดือน สิงหาคม ถึงเดือน ตุลาคม เพราะเป็นช่วง เข้าพรรษาพอดี ประกอบกับเป็นฤดูฝน มีพืชผักของป่า และปลามากตามฤดูกาล และต้น เดือนตุลาคมเป็นช่วงปิดเทอมของสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ ส่วนปลายเดือนตุลาคม ก็ เป็นช่วงเทศกาลกินเจ ทำให้ผู้คนบริโภคเนื้อสุกรลดลง จึงมีการซื้อขายสุกรน้อยลง ตามลำดับ

การเลี้ยงสุกรขุนให้ขายได้กำไรควรเลี้ยงให้ตรงช่วง ดังนี้

เดือนที่เลี้ยง	เดือนที่ขาย	กิจกรรม
มกราคม	พฤษภาคม	เปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 งานประเพณีต่างๆ ฯลฯ
กุมภาพันธ์	มิถุนายน	เปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 งานประเพณีต่างๆ ฯลฯ
ต้นมีนาคม	ต้นกรกฎาคม	งานบุญและงานประเพณีต่างๆ ฯลฯ
กรกฎาคม	พฤศจิกายน	เปิดเทอมภาคเรียนที่ 2, งานบุญ เทศกาลลอยกระทง
สิงหาคม	ธันวาคม	เทศกาลงานต่างๆ งานส่งท้ายปีเก่า ฯลฯ
กันยายน	มกราคม	แต่งงานขึ้นบ้านใหม่, งานบุญ งานต้อนรับปีใหม่ ฯลฯ
ตุลาคม	กุมภาพันธ์	เทศกาลงานต่าง ๆ ตรุษจีน ฯลฯ
พฤศจิกายน	มีนาคม	แต่งงานขึ้นบ้านใหม่ งานบุญ ฯลฯ
ธันวาคม	เมษายน	งานสงกรานต์ ฯลฯ

หมายเหตุ เดือนที่ไม่สมควรหรือไม่เหมาะสมในการเลี้ยงสุกรขุนคือ เดือน เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน เพราะสุกรจะออกขายในเดือนสิงหาคม กันยายน ตุลาคม ในช่วง 3 เดือนนี้ราคาสุกรขุนจะถูกลงเนื่องจากอยู่ในช่วงฤดูฝนซึ่งมีอาหารให้บริโภคมาก โดยเฉพาะพืชผักต่างๆ และในช่วงนี้ ส่วนใหญ่จะไม่มีการจัดกิจกรรมหรืองานบุญ

เทคนิคที่ 4

การให้อาหารสุกรขุน

อาหารสำหรับสุกรขุนกิน เพื่อให้สุกรมีการเจริญเติบโตที่ดีนั้น ต้องตรงกับความต้องการของสุกรในแต่ละช่วงอายุและควรให้อาหารสุกรกินอย่างพอดีไม่มากและน้อยเกินไป โดยที่เราจะให้อาหารสุกรวันละกี่ครั้งอยู่ที่ความเหมาะสม

การให้อาหารสุกรมากเกินไป สุกรจะกินไม่หมด ทำให้อาหารเสีย หรือตกหล่นทำให้ต้นทุนค่าอาหารสูงขึ้น (หรือถ้าสุกรกินได้หมดแต่ไม่สามารถนำไปใช้ในการเจริญเติบโตได้ทั้งหมดก็จะถูกขับถ่ายออกมาเป็นอุจจาระ)

การให้อาหารสุกรมากเกินไป จะทำให้สุกรอ้วน เนื้อแดงน้อย ไขมันมาก หุ่นไม่สวย ขายได้ราคาต่ำ

การให้อาหารสุกรน้อยเกินไป จะทำให้สุกรโตช้า เสียเวลาในการเลี้ยงนานขึ้น สุกรพอม หุ่นไม่สวย มีเนื้อแดงน้อย ขายได้ราคาต่ำ

การให้อาหารสุกรที่พอดีกับความต้องการของสุกรในแต่ละระยะ ทำให้สุกรเติบโตตามปกติ หุ่นสวย เนื้อแดงมาก ไขมันน้อย ขายได้ราคาสูง เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค

การให้อาหารสุกรในช่วงระยะต่างๆ

ช่วงระยะของสุกร	อาหารที่กินต่อวัน	การเจริญเติบโตต่อวัน	หมายเหตุ
สุกรเล็ก นน. 15-30 กก.	1.5 - 2.0 กก.	655 - 758 กรัม/วัน	
สุกรรุ่น นน. 30-60 กก.	2.0 - 2.5 กก.	722 - 833 กรัม/วัน	
สุกรขุน นน. 60-90 กก.	2.5 - 3.0 กก.	750 - 900 กรัม/วัน	

อาหารของสุกรมี 2 คือ อาหารแห้งและอาหารเปียก

- **อาหารแห้ง** เป็นที่นิยมใช้กันมากกว่าอาหารแห้ง เพราะสามารถเก็บไว้ได้นานและง่าย
- **อาหารเปียก** สุกรกินง่าย และย่อยได้ดีกว่าอาหารแห้ง และลดอาการฟามของอาหารลงได้ แต่เสียน้ำง่าย เก็บไว้ไม่ได้นาน

เทคนิคที่ 5

การจัดการหรือการดูแลสุกรขุน

การดูแลสุกรขุนระยะต่างๆ

1. การดูแลสุกรระยะเล็ก

- ควรเน้นเรื่องการให้ความอบอุ่นในระยะแรกๆ ที่สุกรยังตัวเล็ก และไม่ให้อยู่ที่อากาศเย็นหรือร้อนจนเกินไป (ให้อยู่ที่แห้งและอบอุ่น)
- บริเวณที่อยู่ต้องสะอาดและแห้ง ไม่เปียกชื้นเพราะจะทำให้สุกรป่วย
- ควรให้อาหารทีละน้อยๆ แต่บ่อยครั้ง ไม่ควรให้ทีละมาก เพราะจะทำให้สุกรท้องเสีย และอาหารที่เหลือที่สุกรกินไม่หมด ก็จะเสีย ทำให้เพิ่มต้นทุนค่าอาหารสูงขึ้น (อาหารที่ให้อสุกรในช่วงนี้ควรมีโปรตีนอย่างน้อย 18 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป)
- การให้น้ำก็ควรให้พอเพียง ไม่ควรให้มากจนเกินไป จะทำให้คอกเปียกชื้น เป็นสาเหตุทำให้อสุกรป่วยได้
- สุกรที่นำเข้ามาเลี้ยงควรมีการทำวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ เช่น โรคอหิวาห์สุกร โรคปากและเท้าเปื่อย โรคพิษสุนัขบ้าเทียม โมโคพลาสมา
- **ควรสังเกตดูความผิดปกติของสุกร เช่น ซึม ไม่กินอาหาร ท้องเสีย**

2. การดูแลสุกรระยะรุ่น

- ควรให้อาหารสุกรอย่างเต็มที่ เท่าที่สุกรจะกินได้ แต่ไม่ให้มากเกินไปจนเหลือ
- ควรมีน้ำสะอาดให้สุกรกินอย่างพอเพียง
- ควรมีการทำความสะอาดบริเวณพื้นคอก วันละ 2 ครั้ง เพื่อให้สุกรได้อยู่อย่างสบายและสะอาด
- ควรมีการสังเกตดูความผิดปกติของสุกรทุกตัว เช่น อากาการเบื่ออาหาร ซึม หรือท้องเสีย หรืออาการบาดเจ็บ อื่นๆ ถ้าพบอาการผิดปกติก็ให้รีบรักษาตามอาการทันที ไม่ควรปล่อยให้อสุกรป่วยมากก่อนที่จะรักษา เพราะจะทำให้สุกรชะงักการเจริญเติบโต หรือโตช้าไม่ทันตัวอื่นในคอก

การดูแลสุกรระยะขุนถึงขาย

- ควรให้อาหารสุกรอย่างเต็มที่ แต่ไม่ให้มากจนเหลือ
- ควรดูตัวของสุกรด้วยว่า อ้วนหรือผอมเกินไป ถ้าอ้วนก็ให้ลดปริมาณอาหารลง ถ้าผอมก็ได้เพิ่มปริมาณอาหารมากขึ้น (สุกรขุนถ้าอ้วนหรือผอมเกินไปเวลาขายจะได้ราคาต่ำ)
- ควรหมั่นสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ ของสุกรที่เลี้ยง ถ้าพบว่าสุกรป่วยก็ให้รีบรักษาทันที อย่าปล่อยให้สุกรป่วยนาน เพราะจะต้องเสียเวลาในการเลี้ยงยาวนานกว่าปกติ

เทคนิคที่ 6

ทุนที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรขุน

ทุน ซึ่งหมายถึง เงิน ที่ต้องใช้ในการลงทุนสร้างโรงเรือน รวมถึงการซื้อสุกรมาเลี้ยง และการซื้ออาหารมาให้สุกรกิน ฯลฯ เราต้องมีการเตรียมทุนไว้ไม่ให้ติดขัด สำรวจดูว่าเรามีทุนอยู่เท่าไร ต้องหามาเพิ่มอีกเท่าไร จะหาทุนมาจากแหล่งใด จึงจะคุ้มค่าต่อการลงทุน ทุกอย่างต้องมีวางแผนไว้ก่อน เช่น

- ตอนนี้มีทุนเท่าไร ?
- จะต้องหามาเพิ่มอีกเท่าไร ?
- จะเลี้ยงสุกรกี่ตัว ?
- จะสร้างโรงเรือน (คอก) ขนาดไหน ?

เอกสารอ้างอิง

สุกิจ ติดชัย. 2551. **การผลิตและการจัดการสุกร**. ฝ่ายขยายพันธุ์พืชและสัตว์ สำนักวิจัย
และส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. หน้า 12 – 56.

สุทัศน์ คิริ. 2544. **การจัดการเลี้ยงดูสุกร**. เอกสารประกอบการฝึกอบรมโครงการถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเลี้ยงสุกรแบบครบวงจร. ระหว่างวันที่ 27 – 29 มิถุนายน 2544.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้. หน้า 34 – 49.